

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ 7 6 2019
ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο Ν. Bobbio αναπτύσσει τις αρχές του δημοκρατικού πολιτεύματος. Διαπιστώνοντας την απογοήτευση κάποιων νέων για την αδυναμία συμμετοχής τους στις πολιτειακές διαδικασίες, απαριθμεί τις αξίες που θεωρεί καταλυτικές στην πραγμάτωση της δημοκρατίας σήμερα. Αρχικά υποδεικνύει την ανοχή που αντιστρατεύεται τον φανατισμό και την βία, αφού όπως υποστηρίζει και ο Πόπερ τον οποίο επικαλείται, η χρήση της μη βίας συνάδει με τους δημοκρατικούς θεσμούς για απαλλαγή από την εκάστοτε εξουσία με εκλογές. Εκτιμά επίσης πως οι βαθμιαίες αλλαγές επιτυγχάνονται με τον κοινωνικό διάλογο και την ιδεολογική αντιπαραβολή. Τέλος υπεραμύνεται της αρχής της αδελφούσης που για τον συγγραφέα διαμορφώνει το δημοκρατικό ήθος της πολιτικής και γι' αυτό προτείνει τη διατήρησή της σε παγκόσμιο επίπεδο.

- B1.** α. Σωστό
β. Λάθος
γ. Σωστό
δ. Σωστό
ε. Λάθος
- B2.** α) 1. «Ποτέ μου δεν ξεχνώ... αιματοχυσίες»
2. «Στο έργο του... “ απέραντο σφαγείο”»
β) Στην πρώτη περίπτωση χρησιμοποιεί την άποψη του Καρλ Πόπερ για να διευκρινίσει πως η αρχή της μη βίας είναι καταλύτης της δημοκρατίας αφού μέσω αυτής οι πολιτικές αλλαγές δεν γίνονται με αιματοχυσίες αλλά με δημοκρατικές εκλογές.
Στη δεύτερη περίπτωση η αναφορά στον Χέγκελ γίνεται για να τονιστεί η σκοτεινή πλευρά της ιστορίας που μέσω από τους συνεχείς πολέμους μετέτρεψε την ανθρωπότητα σε «σφαγείο».
Και στις δύο περιπτώσεις η επίκληση στην αυθεντία προσδίδει στο κείμενο του Bobbio κύρος και αντικειμενικότητα και κυρίως χρησιμοποιείται για να πείσει στους αναγνώστες του.
- B3.** α) 1. «δεν ξεχνώ τη διδασκαλία του Καρλ Πόπερ...»
2. «γίνονται αντικείμενα κοροϊδίας, χλεύης, εμπαιγμού...»
3. «εισήγαγαν στην ιστορία τρόπους συνύπαρξης...»
4. «αυτός που μας αντιστρατεύεται, ανταγωνίζεται, αντιπαράκειται...»
β) 1. Η λειτουργία της γλώσσας είναι μεταφορική.
Απόδοση σημασίας: «διαρκείς πολέμους»
2. Η λειτουργία της γλώσσας είναι μεταφορική.
Απόδοση σημασίας: «κατευθύνει», «καθοδηγεί»
- B4.** α) 1. «Οι τυπικοί κανόνες... χρήση βίας» (3^η παράγραφος)
2. «Αφού η δημοκρατία... απαριθμήσουμε» (1^η παράγραφος)
β) Η παρένθεση χρησιμοποιείται για να εξηγήσει ο συγγραφέας το ιδανικό της αδελφότητας και για να διευκρινίσει τη σημασία του.
γ) Η σύνταξη είναι ενεργητική.
Μετατροπή: «Η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπεται μόνο από τη δημοκρατία».

Γ.

Ζητούμενο α'

Ενέργειες με τις οποίες ο πολίτης κάνει πράξη τη δημοκρατία στην καθημερινότητά του.

Σεβασμός στον συνάνθρωπο με συμπεριφορά καταδεκτική και ευγενική.

Ενημέρωση για κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα.

Επίλυση των διαφορών του μέσω του διαλόγου.

Τήρηση των νόμων γραπτών και άγραφων.

Ανεκτικότητα στην άποψη του άλλου.

Αποδοχή της διαφορετικότητας και της ετερότητας.

Απόρριψη των συμπεριφορών διάκρισης και περιθωριοποίησης του άλλου (π.χ. συμπεριφορά προς τις μειονότητες, τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, τους ανηλίκους κλπ).

Υπεύθυνη συμμετοχή στα κοινά.

Γενικότερα, η δημοκρατία δεν είναι απλώς ένα πολίτευμα αλλά η έμπρακτη αποδοχή του άλλου στη ζωή μας. Είναι στάση ζωής.

Ζητούμενο β'

Δράσεις με τις οποίες το σχολείο μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών με δημοκρατικό ήθος.

Δημοκρατική λειτουργία του εκπαιδευτικού μέσα στην τάξη όσον αφορά τη συμπεριφορά προς τους μαθητές.

Διδασκαλία των αρχών του διαλόγου.

Διαλογικό μάθημα, καλλιέργεια διαλεκτικής σκέψης.

Συμμετοχή σε μαθητικές πρωτοβουλίες, αυτοοργάνωση, μαθητικά συμβούλια, Βουλή των Εφήβων.

Πρωτοβουλίες των μαθητών για την ενημέρωση ως προς τα κοινωνικά προβλήματα και ανάληψη δράσης για την αντιμετώπισή τους (μαθητικοί όμιλοι, εθελοντικές δράσεις, διαδικτυακές παρεμβάσεις κλπ).

Πλουραλισμός στη διδακτέα ύλη, διδασκαλία μαθημάτων πολιτικής αγωγής και ευαισθητοποίησης.

Διοργάνωση εκδηλώσεων εντός αλλά και εκτός του σχολείου με πρόσκληση προσωπικοτήτων (δημοσιογράφων, δημόσιων προσώπων), δημόσιο διάλογο, ομάδες ανοικτής συζήτησης, παρουσιάσεις.

Επισκέψεις σε χώρους που επιτρέπουν στους μαθητές να γνωρίσουν κοινωνικές ομάδες ευπαθείς, αποκλεισμένες ή απλώς διαφορετικές.

Επικοινωνία με άλλο σχολεία, εντός και εκτός της Ελλάδας.

Προσομοιώσεις διεθνών οργανισμών. Προγράμματα Erasmus.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Β. ΜΑΓΟΥΛΑΣ

Α. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Ν. ΚΟΛΙΑΣ

Ο. ΔΙΑΜΑΝΤΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ 2019

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ «ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ» Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ και Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Από την Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων δίνονται οι παρακάτω ενδεικτικές απαντήσεις των θεμάτων και υπενθυμίζεται ότι κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.

A1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Θεματικό κέντρο: οι αξίες στις οποίες στηρίζεται η δημοκρατία (2)

Αφόρμηση: ο προβληματισμός των νέων σχετικά με τις αρχές της δημοκρατίας και τη συμμετοχή των πολιτών στη λειτουργία της (1)

2^η παράγραφος: το ιδανικό της ανεκτικότητας έναντι του φανατισμού (2)

3^η παράγραφος: το ιδανικό της μη βίας: διασφαλίζει την ειρηνική συνύπαρξη και επιτρέπει την αντιπαράθεση χωρίς αλληλοεξόντωση (2)

4^η παράγραφος: ιδεολογική ανανέωση και η αλλαγή στάσης ζωής (2)

5^η παράγραφος: η αδελφοσύνη ως ανάχωμα στις αιματηρές συγκρούσεις (2)

6^η παράγραφος: κλεισμο: προβολή της αναγκαιότητας για συναδέλφωση και συλλογική δράση

B1. Σ-Λ-Σ-Σ-Λ

B2. α) αναφορά στον Καρλ Πόπερ και αναφορά στον Χέγκελ (2)

β) επίρρωση της άποψης του συγγραφέα ή/ και γνώση της σχετικής βιβλιογραφίας (2). Στην πρώτη περίπτωση, ο συγγραφέας τονίζει τη «διδαχή» του Πόπερ για να ενισχύσει τη θέση του όσον αφορά στη διαφορά της δημοκρατικής από τη μη δημοκρατική εξουσία (1). Στη δεύτερη περίπτωση, η παραπομπή σε συγκεκριμένο έργο του Χέγκελ λειτουργεί ως βάση της άποψης (του συλλογισμού) του συγγραφέα αναφορικά με τη σημασία της αδελφοσύνης/ πικρή διαπίστωση προς συμφωνία (1).

B3. α) διδαχή: δίδαγμα, κήρυγμα, καθοδήγηση, δασκάλεμα, προτροπή

χλευασμού: κοροϊδία, λοιδορία, εμπαιγμού

συμβίωσης: συνύπαρξης

αντιπολιτεύεται: αντιστρατεύεται, αντιμάχεται, ανταγωνίζεται, αντιπαλεύει

β) ποιητική χρήση της γλώσσας/ συνυποδήλωση / μεταφορά

«απέραντο σφαγείο»: ο Χέγκελ χαρακτήρισε την Ιστορία ως ατελείωτο πεδίο πολέμων/ σφαγών/αιματοκυλίσματος/ δραματικών συγκρούσεων/ αμέτρητων αδικοχαμένων θυμάτων...

«που φωτίζει την πορεία μας»: που δείχνει τον δρόμο, μας κατευθύνει...

B4. α) Π.χ. «Οι τυπικοί κανόνες της δημοκρατίας, που τόσο συχνά γίνονται αντικείμενο χλευασμού, εισήγαγαν για πρώτη φορά στην ιστορία τρόπους συμβίωσης που είχαν στόχο την επίλυση των κοινωνικών συγκρούσεων χωρίς τη χρήση βίας».

Θέλετε να δοκιμάσουμε να τις απαριθμήσουμε; / Άκουσα/ συναντάμε/ δεν ξεχνώ κ.λπ.

β) Συμπληρωματική πληροφορία, επεξήγηση

γ) Η σύνταξη είναι ενεργητική.

Η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπονται μόνο από τη δημοκρατία.

Γ1.

α) Σχολιασμός δεδομένου: πυρήνας της δημοκρατίας είναι ο ενεργός και υπεύθυνος πολίτης

β) Ερωτήματα

Ενέργειες :

✓ Ανάπτυξη διαλόγου για τα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα

✓ Απαιτήτηση /φροντίδα για ενημέρωση και έλεγχος των παρεχόμενων πληροφοριών

- ✓ Συμμετοχή σε συλλογικά υποκείμενα (σωματεία, επιστημονικούς συλλόγους κ.λ.π.)
- ✓ Κοινωνική δράση για οικουμενικά και τοπικά προβλήματα
- ✓ Συμμετοχή σε κοινωνικούς αγώνες
- ✓ Άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι
- ✓ Άσκηση κριτικής στην πολιτική εξουσία, διεκδίκηση δικαιωμάτων
- ✓ Έμπρακτος σεβασμός στο διαφορετικό /δημοκρατική στάση και δράση που εκδηλώνεται στο επάγγελμα, στην οικογένεια, στις κοινωνικές σχέσεις κ.λ.π.
- ✓

Δράσεις σχολείου

- ✓ Ουσιαστική λειτουργία μαθητικών κοινοτήτων
- ✓ Δημοκρατική οργάνωση της τάξης /κοινότητες μάθησης /ανάπτυξη διαλόγου/συμμετοχή στη διαμόρφωση του πλαισίου λειτουργίας του σχολείου
- ✓ Εξοικείωση με δημοκρατικούς θεσμούς: επισκέψεις στη Βουλή, στους Δήμους, στο Ευρωκοινοβούλιο, έκδοση μαθητικών εντύπων κ.λ.π.
- ✓ Ομάδες /πρωτοβουλίες μαθητών/ τριών, συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις, σε προγράμματα με θέμα την ανοχή, τη διαφορετικότητα, την ενεργό πολιτειότητα, κ.λ.π.
- ✓ Συμμετοχή σε ρητορικούς αγώνες, ανάληψη δράσεων για εξοικείωση με διάφορες μορφές τέχνης και για δημιουργική έκφραση
- ✓ Άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, συνεργασία με διάφορες κοινωνικές ομάδες
- ✓ Ανάπτυξη διαλόγου με μαθητές από διαφορετικές περιοχές ή χώρες/ανταλλαγές
- ✓ Επισκέψεις σε χώρους μνήμης, οι οποίοι συνδέονται με τους αγώνες για τη δημοκρατία
- ✓ Ομάδες διαμεσολάβησης σε ενδοσχολικές συγκρούσεις
- ✓

Αξιολογούνται θετικά: η ποικιλία των ιδεών και, κυρίως, η επαρκής τεκμηρίωση

